

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Warszawa, dnia kwietnia 2007 r.

Dyrektor Departamentu**Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia***Lech Rejmus*

P/06/099

KPZ – 41006-1-07

**Pani
Aleksandra Wiktorow
Prezes****Zakładu Ubezpieczeń Społecznych**

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli - Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia - skontrolowała Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej Zakładem. Kontrola dotyczyła wykonania budżetu państwa w 2006 r. w części 73 - Zakład Ubezpieczeń Społecznych, planu finansowego Zakładu oraz planu finansowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokołach kontroli podpisanych w dniu 5 kwietnia 2007 r., Najwyższa Izba Kontroli – Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w 2006 r. w części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

1.1. W 2006 r. dochody budżetowe wyniosły 149.192 tys. zł, co stanowiło 149,2 % kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2006². Wysoki poziom wykonania dochodów wynikał głównie z wpływów po zlikwidowanym Funduszu Alimentacyjnym, jak też z nieplanowanych zwrotów od pracodawców - finansowanych przez budżet państwa składek za zatrudnione osoby niepełnosprawne. **Uzyskane dochody budżetowe były regularnie przekazywane na rachunek dochodów budżetowych w Narodowym Banku Polskim.**

1.2. W ustawie budżetowej plan wydatków ustalono na kwotę 31.625.592 tys. zł. W wyniku decyzji Ministra Finansów plan wydatków zwiększono środkami z rezerw ogólnych i celowych łącznie o 800.202 tys. zł, tj. o 2,5 %. Dokonane zwiększenia były uzasadnione przede wszystkim zmianami w obowiązującym stanie prawnym oraz koniecznością uzupełnienia dotacji do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych celem zapewnienia wypłat świadczeń emerytalno – rentowych gwarantowanych przez Skarb Państwa.

¹ Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.

Wydatki budżetu państwa wyniosły 32.388.016 tys. zł, co stanowiło 99,9 % budżetu po zmianach. **Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do wydatków poniesionych w ramach części 73 – Zakład Ubezpieczeń Społecznych**

2. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie pomimo stwierdzonych uchybień - ocenia realizację przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zadań związanych z realizacją planu finansowego Zakładu w 2006 r.

2.1. Formułując powyższą ocenę w odniesieniu do realizacji planu finansowego Zakładu, NIK uwzględniła prawidłową realizację przez ZUS zadań objętych kontrolą:

2.1.1. Opracowanie i przyjęcie przez Zarząd ZUS oraz zatwierdzenie przez Radę Nadzorczą planów finansowych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rok 2006 i jego korekt w związku ze zmniejszeniem w trakcie prac sejmowych odpisu z FUS i zmniejszeniem w ustawie budżetowej na 2006 r. planowanych przychodów Zakładu, z tytułu obsługi świadczeń rodzinnych oraz zasiłków i świadczeń przedemerytalnych.

2.1.2. Zrealizowanie w 2006 r. wyższych przychodów i niższych kosztów od planowanych. Zakład zrealizował przychody planowane w wysokości 3.502.096 tys. zł, wykonując plan po zmianach w 101,4 % (91,6% w porównaniu do 2005 r.), przy czym odpis z FUS na działalność Zakładu stanowił 86,1 % przychodów, a przychody własne 13,9 %. Ponadto Zakład uzyskał przychody własne nieplanowane na łączną kwotę 1.330.070 tys. zł, w tym głównie z tytułu rozwiązania rezerw na odsetki dla OFE – w kwocie 1.320.728 tys. zł. Koszty działalności bieżącej (z amortyzacją wg stawek w 2006 r.) wyniosły ogółem 3.485.136 tys. zł. Zaplanowane środki na wydatki inwestycyjne wykorzystano w 55,7 % (nakłady wyniosły 199.974 tys. zł, a kasowo – 208.651 tys. zł). W 2006 roku Zakład odnotował nadwyżkę przychodów nad kosztami w wysokości 1.347.031 tys. zł.

2.1.3. Zgodną z zawartymi warunkami, realizację umowy na budowę obiektów COO i Centrali ZUS. Stwierdzono, że w 2006 r. zaawansowanie prac wyprzedzało harmonogram. W 2006 r. w ramach ww. inwestycji ZUS poniósł wydatki ogółem w kwocie 13.038 tys. zł.

2.1.4. Wśród zbadanych 10 wydatków nie stwierdzono przypadków realizacji zakupów wykraczających poza plan rzeczowo-finansowy Zakładu. Wszystkie wnioski o wszczęcie badanych postępowań zawierały potwierdzenie zabezpieczenia środków finansowych. Wnioski zostały podpisane przez Głównego Księgowego Centrali ZUS lub osobę przez niego upoważnioną. Wśród faktur zbadanych wydatków nie stwierdzono nieterminowych płatności dokonywanych przez Zakład za dostarczone towary lub świadczone usługi. Zakład nie poniósł

² Ustawa budżetowa na rok 2006 z dnia 17 lutego 2006 r. (Dz. U. nr 35, poz. 244)

kosztów z tytułu zapłaconych odsetek za nieterminowe płatności. Wśród badanych zakupów nie stwierdzono zakupów towarów i usług niecelowych.

2.1.5. Pozytywnie zaopiniowano organizację kontroli finansowej i systemu rachunkowości oraz poprawność i rzetelność ksiąg rachunkowych. Opinia została sformułowana na podstawie wyników badania systemu organizacji i działania komórek audytu wewnętrznego oraz rewizji wewnętrznej, które pozwoliło na udzielenie racjonalnego zapewnienia, że proces audytu i rewizji w Zakładzie działa poprawnie.

Pozytywny efekt dało też badanie 81 dowodów księgowych, na łączną kwotę 178.726,8 tys. zł, wybranych losowo metodą monetarną z populacji 5.958 dowodów na łączną kwotę 447.089,1 tys. zł (tj. 40,0 % wartości populacji). W objętej badaniem próbie nie stwierdzono błędów formalnych,

W wyniku badania poprawności i terminowości ewidencji dowodów księgowych w księgach rachunkowych stwierdzono 3 przypadki - na łączną kwotę 216,5 tys. zł - zaksięgowania kosztu w ciężar innego miesiąca niż miesiąc sprzedaży wskazany w dowodzie. Opóźnienia te nie miały wpływu na sprawozdawczość roczną.

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych pozwoliło bez zastrzeżeń zaopiniować sprawozdania roczne Rb-23, Rb-27, Rb-28 oraz kwartalne sprawozdania Rb-N o stanie należności i Rb-Z – o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń. Sprawozdania te przekazują prawdziwy i rzetelny obraz dochodów i wydatków, należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2006 r.

2.1.6. W 2006 r. Zakład przekazał do otwartych funduszy emerytalnych (OFE) w formie obligacji oraz gotówką 15.592.622 tys. zł. W porównaniu do kwoty przekazanej w 2005 r. (13.405.816 tys. zł) była ona wyższa o 2.186.806 tys. zł, tj. o 16,3 %. Ustalono, że w okresie 2006 r. kwota nieprzekazanych składek uległa zmniejszeniu z 2.513.606 tys. zł do 627.859 tys. zł, tj. o 1.885.747 tys. zł (75,0 %), a łączna kwota nieprzekazanych składek wraz z odsetkami (utworzoną rezerwą) zmniejszyła się w tym okresie o 3.313.504 tys. zł, tj. do kwoty 1.407.526 tys. zł (o 70,2 %).

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania podejmowane przez Zakład w celu zmniejszenia zobowiązań wobec otwartych funduszy emerytalnych w trakcie 2006 r. Jednak zwraca uwagę, że nadal zobowiązania wobec otwartych funduszy emerytalnych są wysokie.

2.1.7. NIK pozytywnie ocenia objęcie świadczeniami rehabilitacyjnymi o ponad 27 % więcej osób aniżeli w 2005 r.

Izba nie wnosi uwag do działań realizowanych przez Zakład w ramach prewencji wypadkowej. Plan finansowy przewidywał wydatkowanie kwoty 2.000 tys. zł i został zrealizowany w kwocie 1.892 tys. zł, tj. w 94,6 % .

2.1.8. Z ustaleń kontroli wynika, że w 2006 r. **zmniejszył się zakres podejmowanych działań egzekucyjnych.** Łączna liczba tytułów skierowanych do załatwienia we wszystkich rodzajach egzekucji wynosząca 5.200.490, w porównaniu do roku 2005 zmniejszyła się o 361.637, tj. o 6,5 %, a wielkość kwot objętych tytułami zmniejszyła się o 507.198 tys. zł, tj. o 8,5 %. Wzrost liczby tytułów skierowanych do załatwienia odnotowano tylko w ramach egzekucji sądowej oraz zgłaszania wierzytelności do syndyków masy upadłościowej o 24.303,

tj. o 11,7 %, jak też kwot nią objętych o 144.603 tys. zł, tj. o 10,9 %. Natomiast w przypadku egzekucji prowadzonej przez urzędy skarbowe liczba tytułów zmniejszyła się o 345.907 (o 10,1 %) a wysokość kwot nią objętych o 394.677 tys. zł (17,4 %). W przypadku egzekucji prowadzonej przez oddziały Zakładu liczba tytułów zmniejszyła się o 40.033 (o 2,1 %) a wysokość kwot nią objętych o 257.124 tys. zł (o 10,6 %). Przyczyną ograniczenia zakresu wdrażanych działań egzekucyjnych (w tym w trybie egzekucji własnej) było m.in. - jak wynika z wyjaśnienia dyrektor Departamentu Realizacji Dochodów - utrzymywanie się stanu zadłużeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, bądź spadek szacowanego stanu zadłużenia z tytułu składek na FP i FGŚP, trwające procesy restrukturyzacyjne, ograniczające zakres wdrażanej egzekucji z uwagi na prolongatę terminów spłaty zaległości oraz wymóg terminowego opłacania bieżących składek, rozszerzenie zakresu wdrażanej egzekucji w pozostałym trybie uwarunkowanej wzrostem procesów upadłościowych płatników składek, ograniczającej automatycznie możliwość wdrażania egzekucji administracyjnej.

W 2006 r. w porównaniu do roku poprzedniego wskaźnik efektywności egzekucji ogółem prowadzonej przez oddziały Zakładu wynoszący 32,6 uległ zmniejszeniu o 1,2 punktu procentowego, zaś w tym samym okresie wskaźnik egzekucji ogółem prowadzonej przez urzędy skarbowe, wynoszący 10,0 zwiększył się o 0,5 punktu procentowego.

W 2006 r. ogólna kwota przychodów uzyskanych z tytułu wszystkich rodzajów egzekucji i dobrowolnych wpłat dokonanych przez dłużników po wdrożeniu postępowania egzekucyjnego wyniosła ogółem 1.657.216 tys. zł. W porównaniu do 2005 r. nastąpił wzrost przychodów z tego tytułu o 145.249 tys. zł, tj. o 9,6 %. W ramach egzekucji prowadzonej przez oddziały Zakładu uzyskano o 27.292 tys. zł mniej niż 2005 r., tj. o 3,6 %.

Najwyższa Izba Kontroli, pomimo zmniejszenia zakresu podejmowanych działań egzekucyjnych, pozytywnie ocenia działania Zakładu w zakresie prowadzenia egzekucji należności.

2.2. Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na uchybienia polegające na:

2.2.1. Nierzetelnym planowaniu zadań inwestycyjnych zarówno pod względem ilości przyjętych zadań jak również wielkości kwot przyjętych na ich realizację. Przyjętą, w grudniu 2005 r., w planie rzeczowo-finansowym działalności Zakładu w zakresie budowy i zakupów środków trwałych na 2006 r. kwotę 396.103 tys. zł zmieniano dwukrotnie, a liczbę 220 zadań przeznaczonych do realizacji zwiększono do 654. Dokonano łącznie 803 zmiany, w tym: 462 razy wprowadzono nowe zadania, 236 razy zmniejszono środki finansowe przeznaczone na realizację przyjętych zadań, 63 razy zwiększono środki finansowe, rezygnowano 28 razy z realizacji przyjętych zadań, 6 razy przesuwano środki finansowe oraz 8 razy zmieniano zakresy zadań. Stwierdzono również, że decyzje o wielkości planowanych środków

finansowych przeznaczonych na realizację niektórych zadań zmieniano wielokrotnie: 6- ,7- a nawet 11-krotnie. Z 654 planowanych zadań na łączną kwotę 358.836 tys. zł (po wielu korektach), zrealizowano 617 zadań (94,3 %) na kwotę 200.442 tys. zł (55,9 %). Tylko w dwóch grupach zadań (I i III) realizacja planu rzeczowo-finansowego pod względem ilości wykonanych zadań oraz wykorzystania zaplanowanych środków finansowych przekroczyła 90 %. Najniższe wykonanie odnotowano w grupie IV, w której realizowano 13 (59 %) zadań i wydatkowano 37,3 % zaplanowanych środków i w grupie V, gdzie zrealizowano 12 spośród 29 zadań (tj. 41 %) i wydatkowano 40,7 % zaplanowanych środków.

2.2.2. Zatwierdzony dopiero w dniu 24 lutego 2006 r. plan finansowy na 2006 r. dla Centrali i Rady Nadzorczej był trzykrotnie uzupełniany i korygowany, w tym 2 razy w grudniu 2006 r. – a mimo to zaplanowane środki dla największego składnika kosztów Centrali – usługi obce - zrealizowano tylko w 58,7 %, a na materiały i energię – w 19,5 %. W pierwotnym planie nie zawarto kosztów wynagrodzeń osobowych, działalności szkoleniowej, wynagrodzeń dla wykładowców oraz środków na ubezpieczenia majątkowe. Plan uzupełniono dopiero w dniu 29 września 2006 r. W dniu 6 grudnia 2006 r. zwiększono m.in. środki finansowe na usługi pocztowe i bankowe oraz środki na pozostałe koszty operacyjne w celu pokrycia kosztów przegranych przez Zakład spraw w postępowaniu przed UZP, a w dniu 29 grudnia 2006 r. o 2,5 %, zwiększono koszty działalności bieżącej i o 3,6 % wydatki na działalność inwestycyjną. W 2006 r. przychody zrealizowano w wysokości 595.774 tys. zł. Podstawowym ich źródłem był odpis z FUS na działalność Zakładu w kwocie 594.905 tys. zł (99,85 % przychodów). Zakład uzyskał również przychody własne planowane w wysokości 869 tys. zł (0,15 % przychodów). Koszty działalności bieżącej z amortyzacją wg stawek w 2006 r. wyniosły ogółem 529.365 tys. zł (63,8 % planu), z tego 527.732 tys. zł stanowiły koszty planowane. Jedynie koszty wynagrodzeń (wynikających ze stosunku pracy) oraz podatki i opłaty oraz ubezpieczenia zbliżone były do kwot zaplanowanych i stanowiły 85,5-105,6% planu. Pozostałe koszty znacznie różniły się od kwot zaplanowanych np.: koszty amortyzacji oraz zakupu wyposażenia o niskiej wartości stanowiły 70,4 % planu, usługi obce 58,7 % planu, wydatki inwestycyjne - 45,4 % planu. **Ponieważ na przychody Centrali ZUS składały się w ok. 99,9 % odpisu z FUS dla Zakładu zarówno ich planowanie jak i realizacja nie nastroczały trudności. Natomiast planowanie wydatków należy uznać za zbyt asekuracyjne. Zdaniem NIK należałoby podczas konstruowania planów uwzględniać nie tylko potrzeby, ale również możliwości ich realizacji w Centrali ZUS.**

2.2.3. Stwierdzono niewłaściwe planowanie środków finansowych na remonty i usługi związane z przetwarzaniem danych dla Centrali ZUS. Na remonty wykorzystano 47,7 % zaplanowanych środków finansowych, a na usługi związane z przetwarzaniem danych 58,0 % planu. Siedmiu zadań remontowych nie rozpoczęto (z 3 zadań zrezygnowano, a 4 przesunięto na 2007 r.), 3 zadania zrealizowano wykorzystując tylko część zaplanowanych środków (od 65,9 % do 97,8 %), 6 zadań zrealizowano częściowo wykorzystując część zaplanowanych środków (od 7,3 % do 39,7 %). W ramach usług związanych z przetwarzaniem danych 6 zadań przeniesiono na 2007 r., 5 zadań wykonano wykorzystując mniejsze niż zaplanowano środki (od 20,5 % do 79,4 %), a 4 zadania zrealizowano w części.

2.2.4. Dyrektor DZP przekazała Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich wstępne ogłoszenie informacyjne o planowanych w terminie następnych 12 miesięcy zamówieniach, których m.in. wartość dla dostaw i usług przekracza w złotych równowartość 750.000 euro, dopiero w dniu 27 kwietnia 2006 r., pomimo, że plan finansowy na 2006 r. został zatwierdzony w grudniu 2005 r.

2.2.5. Ustalono, że udzielanie zamówień publicznych w Centrali ZUS charakteryzuje się niską wydajnością. Na 154 postępowania o zamówienie publiczne przeprowadzane (w 2006 r.) w Centrali ZUS, 88 (tj. 57,1 %) postępowań zakończono zawarciem umów na łączną kwotę 959.297 tys. zł oraz 198 tys. euro, 24 postępowania (15,6 %) unieważniono, a procedury 42 (27,3 %) kontynuowano w 2007 r. Jedynie dla 24 postępowań na 154 ogółem zawarto umowy, zrealizowano zakupy i dokonano w 2006 r. wszystkich wymaganych umowami płatności w kwocie 16.733 tys. zł.

3. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z uchybieniami ocenia wykonanie planu finansowego Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za 2006 r.

W znacznym stopniu, na poprawę kondycji finansowej Funduszu w 2006 r., miała wpływ dotacja do FUS z budżetu państwa w łącznej kwocie 24.483.424 tys. zł. Była ona wyższa o 1.127.576 tys. zł (ok. 5 %) od zaplanowanej w ustawie budżetowej oraz o 4.371.317 tys. zł (o 22 %), od wykonania w 2005 r.

3.1. Formułując powyższą ocenę w odniesieniu do realizacji planu finansowego Zakładu, NIK uwzględniła prawidłową realizację przez ZUS zadań objętych kontrolą:

3.1.1. NIK pozytywnie ocenia zwiększenie o 4.137.570 tys. zł, tj. o 49,8 % stanu Funduszu w ciągu 2006 r., w tym zmniejszenie stanu zobowiązań o 3.587.241 tys. zł, tj. o 32,5 %. Ponadto stan FUS na początek 2006 r. (-8.306.537 tys. zł) i koniec tego roku (-4.168.967 tys. zł) był wyższy od planu wg ustawy budżetowej odpowiednio o 5.334.277 tys. zł, tj. o 39,1 % oraz 10.341.794 tys. zł, tj. 71,3 %, w tym stan zobowiązań na początek (11.051.394 tys. zł) i na koniec (-7.464.153 tys. zł) 2006 r. był mniejszy odpowiednio o 5.208.852 tys. zł, tj. o 32,0 % oraz 9.896.640 tys. zł, tj. o 57,0 %.

3.1.2. Na pozytywną ocenę zasługuje również wykonanie planu przychodów FUS, które w 2006 r. według przypisu wyniosły 123.900.568 tys. zł i były wyższe od planu wg ustawy budżetowej o 4.979.503 tys. zł, tj. o 4,2 %, natomiast w porównaniu do 2005 r. były wyższe o 11.308.378 tys. zł, tj. o 10,0 %. Uzyskane wpływy w kwocie 120.859.150 tys. zł były również wyższe od zaplanowanych – o 3.964.621 tys. zł, tj. o 3,4 %, a także o 9.878.310 tys. zł, tj. o 8,9 % od wykonania w 2005 r. W 2006 r. wpływy ogółem stanowiły 97,6 % przypisu przychodów, tj. o 1,0 punktu procentowego mniej niż w 2005 r.

Jednocześnie w 2006 r. przychody własne FUS wg przypisu wyniosły łącznie 82.706.806 tys. zł, tj. o 1.231.324 tys. zł (o 1,5 %) więcej od planu wg ustawy budżetowej oraz o 4.018.226 tys. zł (o 5,1 %) więcej od wykonania w 2005 r. Uzyskane wpływy w kwocie 80.546.987 tys. zł były o 374.449 tys. zł (o 0,5 %) wyższe od zaplanowanych w ustawie budżetowej, a także wyższe o 3.120.816 (o 4,0 %) większe od uzyskanych w 2005 r.

3.1.3. Pozytywnym zjawiskiem jest również realizacja w 2006 r. wydatków FUS w wysokości 119.762.998 tys. zł – niższej od planowanej w ustawie budżetowej o 28.014 tys. zł.

NIK pozytywnie ocenia spadek zadłużenia Funduszu z tytułu kredytów zaciągniętych w bankach komercyjnych o 1.951 mln zł, tj. o 43 %, choć i tak osiągając na koniec 2006 r. kwotę 2.595 mln zł było ono w ocenie Izby zbyt wysokie. W 2006 r. po czterech latach stałego wzrostu średniorocznego stanu zadłużenia FUS w bankach komercyjnych - nastąpił jego spadek o 89,0 mln zł, tj. o 2,0 % w stosunku do roku 2005.

3.1.4. Izba pozytywnie ocenia fakt, że w kontrolowanym okresie kwota zwrotu nadpłat z tytułu przekroczenia trzydziestokrotności prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia (18.928,2 tys. zł) zmniejszyła się o 4.057,6 tys. zł, tj. ok. 18 % w porównaniu do 2005 r., a kwota odsetek od nieterminowych zwrotów w 2006 r. wyniosła 7,2 tys. zł i w porównaniu do 2005 r. spadła o 0,5 tys. zł.

3.1.5. W 2006 r. na ogólną kwotę wypłat świadczeń pieniężnych z FUS w wysokości 115.908.467 tys. zł, dokonano wypłat świadczeń emerytalnych i rentowych przyznanych przez ZUS w drodze wyjątku na łączną kwotę 160.655,3 tys. zł

W 2006 r. decyzje przyznające świadczenie z tytułu ukończenia 100 lat wydano 723 osobom, Od 1 stycznia 2006 r. świadczenie to wynosiło 1.903,03 zł, a od 1 marca 2006 r. – 1.977,20 zł. Izba nie wnosi uwag odnośnie realizacji ww. świadczeń.

3.1.6. NIK nie zgłasza uwag do wykonania planu finansowego Funduszu Rezerwy Demograficznej oraz wyników zarządzania środkami Funduszu.

W 2006 r. całością środków FRD zarządzał ZUS, osiągając na koniec roku stopę zwrotu z inwestycji środków w dłużne papiery wartościowe na poziomie 5 %, natomiast stopa zwrotu z inwestycji w akcje wyniosła 40,65% i była wyższa od wzrostu indeksu WIG w tym

czasie o 0,8 %. Ten poziom zwrotu z inwestycji w akcje spełnił założenia określone w „Polityce inwestycyjnej FRD³”.

3.2. Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na nieprawidłowości polegające na:

3.2.1. Zmniejszeniu udziału wpływu składek na ubezpieczenie społeczne w przychodach FUS ogółem, który zmniejszył się z 69,9 % w 2005 r. do 66,8 % w 2006 r., tj. o 3,1 punktu procentowego. Dodatkowo w 2006 r., (w porównaniu z 2005 r.), w przychodach Funduszu nastąpił wzrost udziału dotacji z budżetu (łącznie z wpływami rekompensującymi kwoty składek przekazanych na rzecz OFE z 29 % do ok. 32 %, tj. o ok. 3 punktów procentowych.

3.2.2. Z ustaleń kontroli, wynika, że na rachunkach funduszu rentowego, chorobowego i wypadkowego na koniec 2006 r. brak było środków finansowych w wysokościach wystarczających do utworzenia funduszy rezerwowych dla ubezpieczeń rentowych i chorobowego, a także ubezpieczenia wypadkowego. Podobna sytuacja finansowa wystąpiła również w latach ubiegłych. W ocenie NIK brak funduszy rezerwowych może w przyszłości skutkować brakiem środków na uzupełnienie niedoborów funduszy: rentowego, chorobowego i wypadkowego, a tym samym niemożnością wywiązania się z ustawowych zadań.

3.2.3. NIK dostrzega również poniższe negatywne tendencje w roku 2006 w odniesieniu do roku poprzedniego:

- wzrost kwoty o 1.251,4 tys. zł, tj. o 30,5 % oraz liczby o 3.922, tj. o 30,3 % z tytułu odsetek za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, z czego liczba błędów leżących po stronie Zakładu wzrosła o 515, tj. o 9,7 %, a kwota o 272,6 tys. zł, tj. o 25,0 %,
- wzrost kwoty o 33.053,4 tys. zł, tj. o 28,8 % oraz liczby o 2.234, tj. o 4,0 % z tytułu nowoujawnionych nadpłat, w tym kwota nadpłat spowodowanych przez pracowników ZUS wzrosła o 3.189,8 tys. zł, tj. o 49,8 %, a liczba o 122, tj. o 6,0 %,
- wzrost kwoty o 1.020,6 tys. zł, tj. o 16,5 % oraz liczby o 576, tj. o 16,3 % za wyrównania do wysokości należnego świadczenia spowodowanych błędem pracownika ZUS.

Ponadto na koniec 2006 r. łączny stan należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenia społeczne wyniósł 9.358.797,6 tys. zł i w porównaniu do stanu na koniec 2005 r. wzrósł o 111.832,2 tys. zł, tj. o 1,2 %.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Sporządzanie planu finansowego Centrali ZUS w terminach i zakresie określonym przepisami,
2. Rzetelne i realistyczne sporządzanie planu rzeczowo-finansowego działalności Zakładu w zakresie budowy i zakupów środków trwałych na 2006 r. zarówno w zakresie ilości zadań jak i planowanych kwot,
3. Przeprowadzenie analizy stanu realizacji postępowań o zamówienia publiczne w Centrali,
4. Podjęcie działań mających na celu zmniejszenie wypłat z tytułu odsetek za opóźnienia w ustalaniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, nadpłat i wyrównań do wysokości należnego świadczenia spowodowanych błędem pracownika ZUS.

³ Wprowadzona uchwałą Nr 111/2004 Zarządu ZUS z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia polityki inwestycyjnej FRD oraz procedur lokowania środków FRD, zmieniona uchwałą Nr 19/2006 z dnia 3 kwietnia

Najwyższa Izba Kontroli - Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Prezes, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie złożenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.